

- پیکر تراشی مصر

الف- پیکره خفرن یا شفرن

در هرم دوم از اهرام ثلاثه جیزه (سالم ترین هرم و ارتفاع آن از هرم خوفو سه متر کوتاهتر است) + با سنگ چخماق و دیوریت + فرعون نشسته بر تخت سلطنت

در تصاویر و پیکره ها **خفرن** عقابی که سنبل خدای آفتاب (هوروس) است. فرعون فرزند خدای آفتاب است.

در این پیکره فرعون ثابت + بدون حرکت + آرام و مصمم

فرعون در مقابل آینده ای ابدی نشسته و این از امتیازات فراغنه است. فرعون به صورت شخصیتی آرمانی و معنوی با مقام خدایی نمایش داده می شود.

۲۵۳۰ ق.م + ۱۶۵ سانتی متر ارتفاع + موزه قاهره مصر

ب- مجسمه ابوالهول (اسفنکس Sphinx)

مجاور هرم خنوپوس + در کنار دره نیل + تخته سنگی تراشیده + سال ۲۵۳۰ ق.م + ارتفاع ۲۰ متر

نکته: در زمان استیلا عرب بر مصر به پیکره آسیب و برخی علائم حذف گردید.

پاسداری جاویدان از هرام ثلاثه مصر + چهره انسانی + بدن شیر + مظهر رمز و معما + احتمالاً چهره خفرن باشد.

از ناخن تا دم بیش از ۷۲ متر + دهان بیش از ۲ متر + بینی حدود ۱,۵ متر + هر گوش ۱,۵ متر

گوش مجسمه از هیکل یک آدم بزرگتر است.

هرم خفرن

ابوالهول

ج - کاتب مصری (دبیر نشسته)

کوچک و با بلندی ۵۲,۵ سانتی متر + چهار زانو + سنگ
آهک + با رنگ قرمز رنگ شده است.

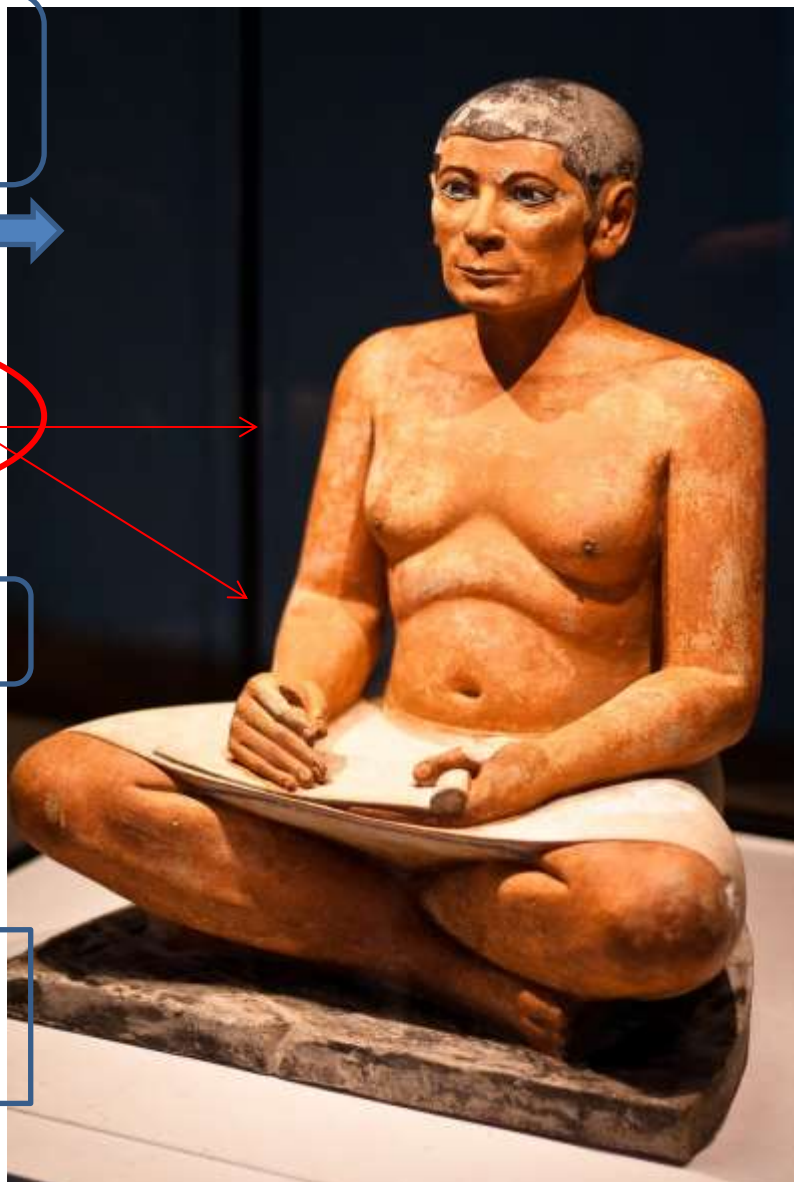
۲۵۰۰ ق.م + موزه لوور

عضلات چاق و بدن فربه کاتب نشان دهنده شغل بی نیاز از
حرکت و تلاش جسمانی او است.

چشم و دهان مجسمه نشان از دقت کاتب به گوینده است.

انگشتان پای مجسمه ساده و کاملاً طبیعی است.

چشم های مجسمه جواهر نشان و از چند سنگ مختلف
ساخته شده است.

د- مجسمه کاهن رانفر (Ranefer)

سنگ آهک

قرمز اندود شده است.

ارتفاع ۱۸۰ سانتی متر

موزه قاهره

مشاهده می شود که استفاده از سنگ آهک + قرمز اندود کردن در مجسمه ها مشترک است.

ه - مجسمه آخناتون

خطوط منحنی

خصوصیات فیزیکی اغراق شده است.

از قالب های سنتی طراحی زاویه دار مصر دور است.

و- مجسمه نفر تی تی (زن آخناتون)

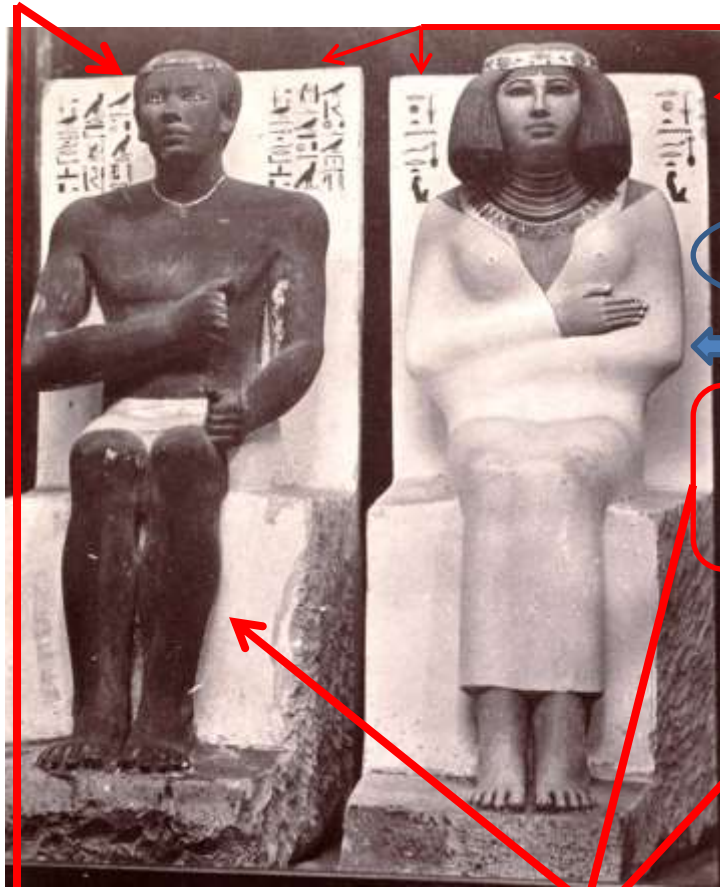
سنگ آهک

رویه گچ

نقاشی شده

این بار به جای قرمز اندود کردن رویه مجسمه نقاشی شده است.

۵۰ سانتی متر + موزه دولتی برلین

ز- مجسمه رَع هوتپ و همسرش نوفرت

قدیمی ترین نمونه پیکره سازی رنگ آمیزی شده مصر

۱۲۰ سانتی متر

۲۶۱۰ ق.م

سنگ آهک

موزه مصر

رنگ تیره بدن مرد معنی خاصی ندارد.

مرسوم بوده و نوعی زیبایی محسوب می شده است.

درون حدقه هر چشم دُر کوهی درخشانی قرار دارد.

رنگ آمیزی شفاف اثر گیرایی خاصی ایجاد می کند.

القاب رَع هوتپ و نوفرت در کنار تندیس نوشته شده است.

ح- مجسمه میسرینوس و همسرش

موزه هنرهای زیبا بوستون + ۲۵۰۰ ق.م + ۱۴۰ سانتی متر

فرم انسانی به مراتب بهتر از مجسمه رَع هوتپ و همسرش است.

وقار و ابهت میسرینوس جالب توجه است.

دست راست همسر میسرینوس دور کمر او است.

به نظر می رسد تندیس جنبه رسمی ندارد.

هر دو نفر پای چپ خود را جلو گذاشته اند

اما دلالتی بر حرکت به سمت جلو دیده نمی شود.

مهارت پیکرتراش این مجسمه به مراتب از پیکر تراش مجسمه رَع هوتپ و همسرش بیشتر است.

- ویژگی های هنری مجسمه های مصر باستان

- ۱- در اندام آنها نوعی خشکی و تصنع دیده می شود.
- ۲- به نحوی ساخته می شوند که نشانگر حافظ ابدیت باشند.
- ۳- در مصر باستان مجسمه ها دارای دو نوع هیكل ایستاده و نشسته بودند.
- ۴- در سلسله چهارم حالت سومی به صورت چهار زانو (مجسمه کاتب مصری) نیز اضافه شد.
- ۵- کلیه مجسمه دارای ریشه مذهبی هم می باشند.

- کنده کاری و برجسته سازی (نقش برجسته)

نقش کم برجسته با برآمدگی ملایم

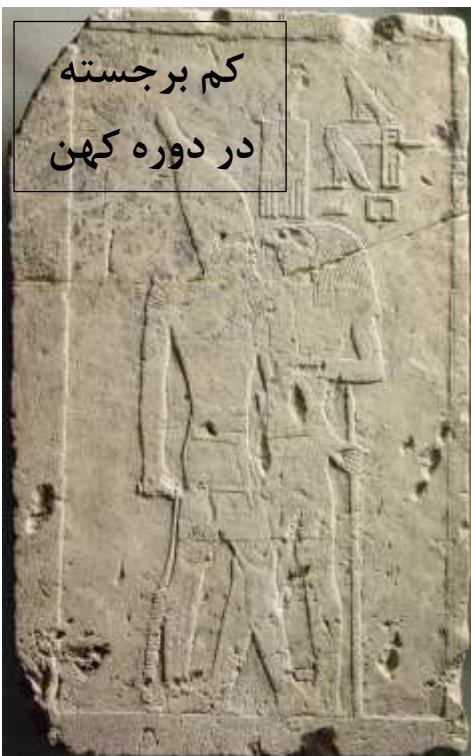
نقش گود برجسته و عمیق

خراش دادن سطحی برای ایجاد اشکال

در مصر باستان سه نوع روش کنده کاری استفاده می شود

کنده کاری (نقش برجسته) در مصر باستان در مقابر و برگرفته از زندگی فرد متوفی انجام می شد.

عقیده بر این بود که این نقش برجسته ها نیرویی سحر آمیز ایجاد نموده و برای مردگان همان حیات زندگی دنیوی را می سازد.

کم برجسته
در دوره کهن

برجستگی
زیاد در دوره

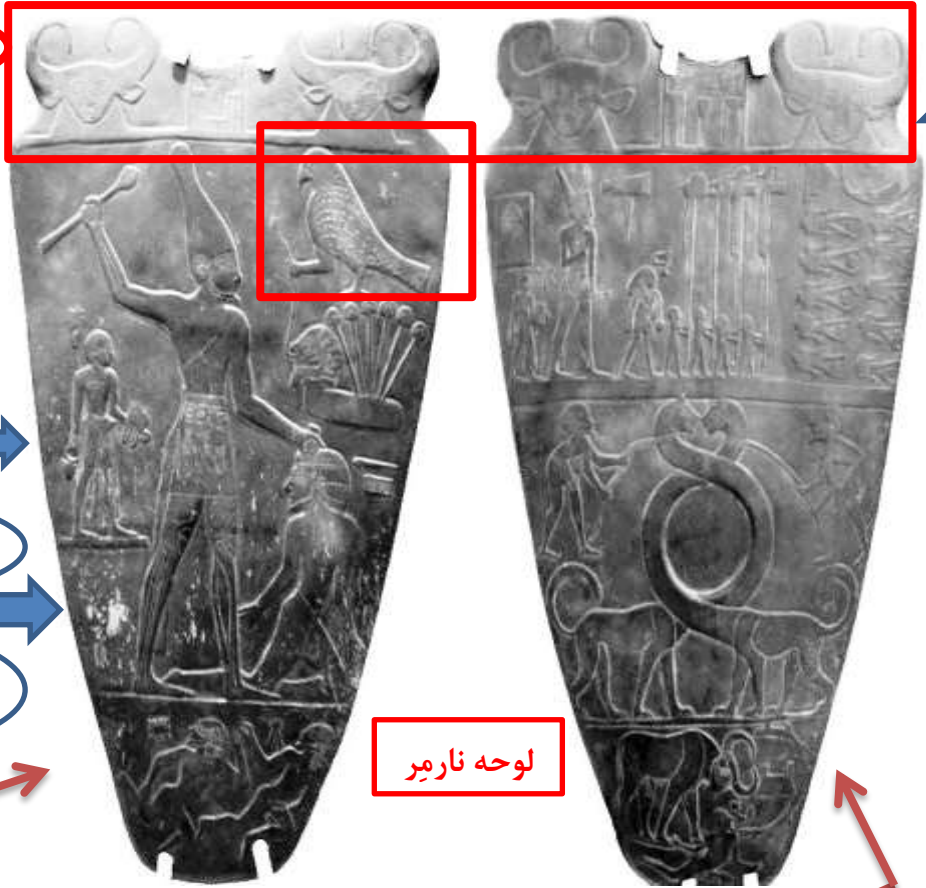
قدیمی ترین اثر کندکاری کشف شده در جهان

نارمرمنس (فرعون سلسله اول) در حال نابودی یکی از دشمنانش نشان داده شده است.

۶۲ سانتی متر + ۳۱۰۰ ق.م + موزه ملی قاهره

قدیمی ترین خط هیروگلیف در این لوحه شناسایی می شود.

نخستین نقش برجسته از یک فرعون مصری نیز در لوح دیده می شود.

لوحه نارمر

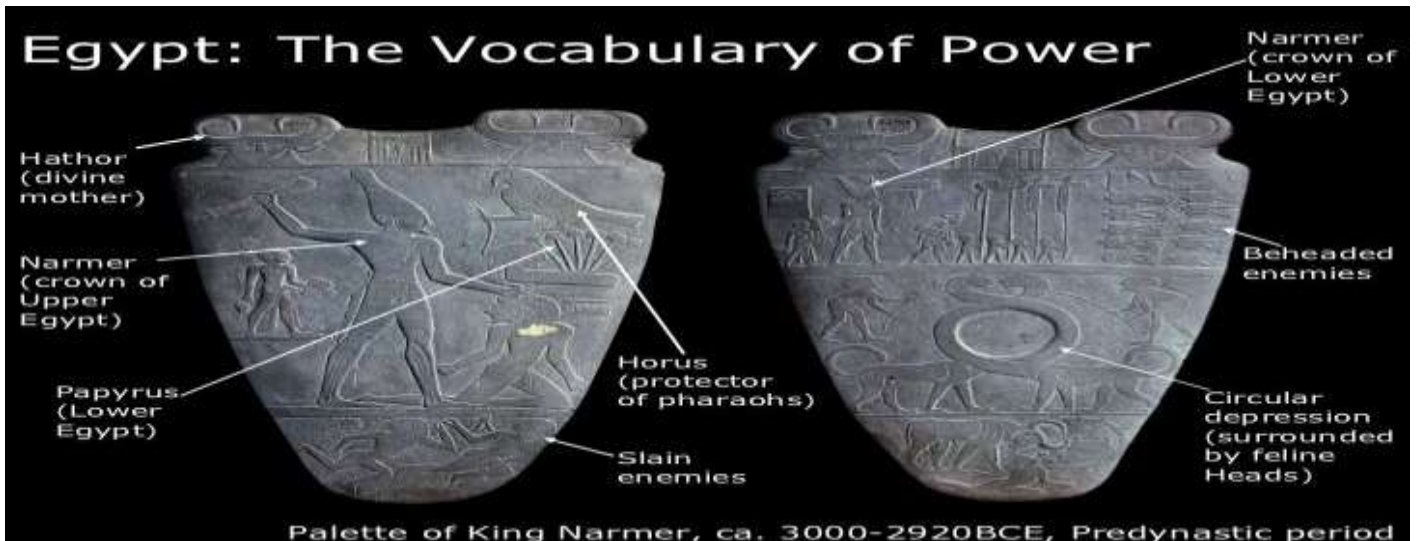
این لوح حاوی اطلاعات ارزنده در خصوص شروع تمدن یک پارچه ی مصر توسط نارمر است.

در یک قسمت این لوح شاه نارمر با تاج و نمادهای مصر سفلی و در طرف دیگر لوح، شاه نارمر با نمادهای مصر علیا نشان می دهد.

این طرح ها به عنوان یک سند تاریخی ولی با زبان نماد و تصویر، وقایع زمان خود را ثبت نموده اند.

وجود عناصر نمادین و اسطوره ای مانند سرگاو (در دو سوی بالای لوح) و عقاب به معنی

تأیید الهی و ماورای طبیعی بر این پیروزی دنیوی است.

ب- نقش برجسته ستی اول

کم برجسته + پرکار + سنگ آهک

ظرافت زیاد

مضمون ← تقدیم هدیه از ستی اول به اوزیریس

کشف از آرامگاهی متعلق به ۱۳۰۰ ق.م

پاها بدون توجه به حالت و پوزیشن بدن نیم رخ رسم شده
است (پاها نیم رخ + بدن تمام رخ)

سر به حالت نیم رخ است و چشم به حالت تمام رخ

ج- نقش برجسته رنگین تی

صحنه شکار آبی + ۲۴۰۰ ق.م + مناظر طبیعی نقش شده از نظر حکاکی حائز اهمیت است + نقش پایروس در این نقش برجسته مشاهده می شود + سنگ آهک + از مقبره تی بدست آمده است.

- مراحل آماده سازی زمینه نقش برجسته در مصر باستان

آماده سازی زمینه، اولین مرحله در اجرای یک نقش برجسته یا یک نقاشی بود. در نقش برجسته با هموارکردن رویه سنگ این منظور حاصل می شد. بعضا رویه سنگ را با لایه ای از گچ می پوشاندند. برای دیوارنگاره لازم بود که ابتدا دیوار را با لایه گل همسطح کنند و سپس پوشش نازکی از گچ بر روی آن بکشند.

اما

در نقاشی روی چوب غالبا از نوعی بتونه گچی استفاده می کردند. طرح به طور مستقیم و یا با مداد خطوط راهنما و نقشه شطرنجی بر روی زمینه انتقال می یافت. پیش طرح معمولا با رنگ قرمز و تصحیح با رنگ سیاه انجام می گرفت.

- دو نتیجه مهم در خصوص نقش برجسته های مصری

جانوران مقدس مانند کرکس و مار و گاو، گیاهان لوتوس و پاپیروس، و خط هیروگلیف بیشترین نقوش را در نقش برجسته های مصری تشکیل می داد.

نقش های دارای شیار خفیف در پادشاهی کهن و نقش های دارای شیار عمیق تر در پادشاهی میانه به حد کمال رسیدند. و هر دو نوع در دوره جدید استفاده می شدند.

- نقاشی های مصری

خصوصیات نقاشی های مصری:

الف- طراحان مصری تصویر شخص را چه در حالت نشسته و چه در وضع راه رفتن، از روبرو نشان می دهند.

ب- هیچ وقت فرد نباید روی یک پا و یا در حالی که پنجه فقط با زمین در تماس است رسم شود.

ج- سر و گردن بدن باید در یک مسیر عمودی رسم شود و ستون فقرات انحراف نبتید داشته باشد

د- در هنگام نشان دادن راه رفتن باید پای چپ جلو باشد.

ه- زنان و کودکان ساق پایشان باید به هم نزدیکتر رسم شود.

و- اگر فردی نیم رخ رسم می شود، چشم ها و شانه ها باید تمام رخ باشد.

ز- رنگ آمیزی تند نباید باشد.

ح- رنگ ها باید یکنواخت باشد و سایه روشن نباید وجود داشته باشد.

ت- نقاشی باید فاقد پرسپکتیو باشد.

ی- عضلات مرد ها باید به رنگ قرمز آجری و عضلات زن ها باید به زرد مایل به آخراپی رنگ آمیزی شده باشد.

ک- رنگ مو، مردمک و عنبیه چشم سیاه رنگ رسم می شود اما تخم چشم سفید رنگ باید باشد.

شش رنگ اصلی مورد استفاده ی مصری ها در نقاشی : قرمز، زرد، آبی، سبز، سیاه و سفید.

آنان از طریق ترکیب و همپوشانی این رنگ ها به رنگ های متنوعی دست یافتند.

فضا در بیشتر ترکیب بندی ها کاملا پر شده است + در نقاشی پرداختن به چیزهای جزئی معمول نبود + اهمیت خاصی به هیروگلیف داده می شد + صحنه ها کمتر با مکان مشخصی ربط داشتند + پس زمینه ها معمولا دارای طرحی ساده و قراردادی هستند + در نقاشی پایین ترین بخش دلالت بر پیش زمینه دارد.

